No. 72 1838

BREDASCHE COURANT.

Staat-, Letterkundig en Wetenschappelijk

NIEUWS-BLAD,

Zondag en Maandag 25 en 26 Maart.

Frankrijk.

Parijs, den 22sten Maart.

De kamer van afgevaardigden moest heden vóór de openbare zitting zich in de bureaux [illegible] met het onderzoek van het ontwerp waarbij eene som van ruim achttien millioen voor de dienst der Afrikasche bezittingen over het loopende jaar aangevraagd wordt. De openbare zitting die eerst ten drie ure geopend werd, bood niets van belang aan.

— De commissie aan wie het onderzoek van het ontwerp voor de oprigting van een regiment mariniers was opgedragen, de verwerping van hetzelve voorgedragen hebbende, werd dit ontwerp op last van den minister van de orde van den dag genomen. Sedert hebben de heeren *Molé* en *Rosamel* zich met de commissie zoeken te verstaan en voorgeslagen om de kosten van het regiment op een ander dienstjaar over te brengen, doch de commissie heeft zich ten deze onbevoegd verklaard en geweigerd vooraf haar gevoelen over het ontwerp te zeggen, wanneer hetzelve onder eenen anderen vorm voorgedragen wierd.

— Door eene telegraphische depeche uit Toulon is men onderrigt geworden, dat de kiezers te Bastia, in plaats van den generaal *Sebastiani*, tot lid van de kamer van afgevaardigden benoemd hebben, de generaal *Paoli*, die sedert een geruimen tijd in Engeland overleden is.

— Uit Toulon schrijft men, dat sedert den 1sten dezer een getal van 1600 manschappen naar Algiers is overgevoerd; omtrent een honderdtal officieren van allerlei rang bevond zich thans te Toulon, van verlof naar Afrika terug keerende. — De generaal *Castellane* was in het bevel over de provincie [illegible] nog niet vervangen.

— De minister van binnenlandsche zaken, *Montalivet*, is thans geheel hersteld en was gisteren in de kamer tegenwoordig.

— Tot rapporteur der commissie, met het onderzoek van het voorstel van den heer [illegible] belast, is de heer *Passy* benoemd.

— Volgens het zeggen [illegible] onderhandelingen over een tweetal huwelijks-ontwerpen die men op de Tuilerien op het oog had, geheel afgebroken geworden.

— Volgens eene opgaaf van den staat onzer marine, telt het oudste onzer schepen, *l'Ocean*, reeds 47 jaren; vele andere zijn 20 tot 30 en meerdere jaren oud; het jongste, de *Hercules*, zal in julij twee jaren dienst hebben; 11 onzer fregatten hebben meer dan 20 jaren dienst, en 20 beneden de 20 jaren. Van 1810 tot 1838 zijn er slechts 20 schepen te water gelaten, alhoewel er van 1820 tot 1837 meer dan 40 te niet geraakt zijn.

— Uit Madrid heeft men berigten tot den 15den, waaruit blijkt dat er in de cortes van den vorigen dag eene nieuwe zeer hevige discussie stond uit te barsten, ter zake van een artikel in de Gazette van Madrid, waarin men zich omtrent het voorgevallene in de [illegible] zitting met zeer weinig bescheidenheid over de minderheid in de kamer uitliet. De oppositie toonde zich daarover zeer gebelgd. Gelukkig kon het ministerie bewijzen, dat het geen deel had aan het artikel, daar alleen het officieel gedeelte van gezegd blad onder deszelfs toezigt stond.

Te Madrid zou een nieuw blad opgerigt worden, *de Voorzigtigheid* geheeten, waarover een der hoofden van de bewegingspartij, *Caballero*, de hoofdleiding op zich zou nemen. — Het gerucht liep dat *Basilio* door *Flinter* was geslagen en dat de eerste zelfs in handen der christinos zou geraakt zijn. Men sprak ook van de vervanging van *Espartero* door den generaal *Cordova*; doch vertrouwde dat de Koningin daartoe hare bewilliging niet zou geven.

— Ter beurse waren de 3 pCt. heden reis hooger; de 5 pCt. bleven op denzelfden koers. Men begint ter beurze thans op nieuw van de reductie der rente te spreken. Voor het overige wordt er weinig omgezet. De zucht naar industriele [illegible] is eene ware razernij geworden. De aandeelen onder anderen in zekere [illegible], waarvan het pari 1000 fr. is deden gisteren 3250 en heden 5400. Het kan niet missen of deze windhandel [illegible] onder de kleine kapitalisten veel ongelukken veroorzaken. De notering was heden: 5 pCt. 107,80; 3 pCt. 80,30; Nap. 1e [illegible] Sp. [illegible]; Port. 19¼; Rom. L. 101⅞.

Nederlanden.

Breda, den 24sten Maart.

In de zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal van gisteren, waarin 53 leden tegenwoordig waren, en die ook door Z. Exc. den minister van financien werd bijgewoond, heeft de centrale afdeeling verslag gedaan op het ontwerp van wet, betrekkelijk de uitoefening der geneeskunde. De beraadslagingen over hetzelve worden bepaald op Maandag aanstaande, ten half 2 ure des middags.

Is ingekomen een adres van den heer *van Pallandt*, houdende bezwaren over de droogmaking van het Haarlemmermeer. — Hetzelve wordt verzonden aan de commissie tot de verzoekschriften, welke verslag doet:

Bij monde van den heer *van Welderen Rengers*: op een request van den heer *Steengracht van Duivenvoorde*, en andere landeigenaren, houdende bedenkingen tegen de droogmaking van het Haarlemmermeer, en zich beklagende, dat zij over het voorstel, tot dat einde strekkende, niet zijn gehoord.

Bij monde van den heer *Frets*: op een verzoekschrift van den heer *A. Gordon*, die zijne gedachten mededeelt over het ontwerp tot aanlegging van spoorwegen en van stoomwagens.

En bij monde van den heer *Star Busman*: op twee requesten van apothekers van Dordrecht en Vianen, houdende bedenkingen tegen het ontwerp nopens de geneeskunde.

Al deze verzoekschriften zullen ter griffie worden nedergelegd, en de gedane verslagen gedrukt en rondgedeeld.

Aan de orde van den dag zijn de beraadslagingen over het ontwerp van wet, tot vaststelling der buitengewone behoeften voor oorlog en marine over 1838.

De heer *Schimmelpenninck* gelooft, dat de Staten-Generaal doordrongen waren van de gevoelens der natie, toen zij zich, na den belgischen opstand, onvoorwaardelijk aan den Koning hebben aangesloten, tot bevordering van de eendragt en het algemeen vertrouwen. Toen echter het grootste gevaar week, veranderde op datzelfde oogenblik ook de staat van zaken. Hoezeer men de verdeeling des rijks betreurde, nam men dezelve aan als eene zaak, waarop niet meer terug te komen was, achtte men eene spoedige schikking met Belgie wenschelijk, ten einde de scheiding geheel te voltooijen. Intusschen dacht men al meer en meer te bespeuren, dat de regering niet alle pogingen aanwendde, om tot dat gewenschte doel te geraken, en vele leden werden al meer en meer huiverig gelden aan de regering toe te staan, welke de strekking hadden om onzen toestand noodeloos te rekken. Ten vorigen jare achtte men zich verpligt de regering dit nadrukkelijk onder het oog te brengen. De laatste mededeeling had eindelijk getoond, dat de Koning een groot offer bragt; en dat er door de regering zoodanige afdoende middelen tot het treffen eener eindschikking zijn aangewend, als men billijkerwijze maar eenigzins mogt verwachten. Hij dankt den Koning, dat de belangen der dynastie aan die van Nederland ondergeschikt gemaakt zijn; dat gebragte offer, die aangewendde middelen, mogen met geen wantrouwen beantwoord worden. Het is heden voor hem eene aangename taak vóór de wet te kunnen stemmen, in de hoop dat het de laatste van dien aard zal wezen. Hij ziet alzoo voor eenmaal ook het bezwaar over het hoofd, 't welk hij in artikel 2 van het wets-ontwerp steeds vindt, dat daarin namelijk de middelen niet bepaaldelijk worden aangewezen, welke dienen strekken tot voorziening in de buitengewone behoeften.

De heeren *Bisker*, *Sandberg*, *van Dam van Isselt*, *Star Busman*, *Kniphorst*, *van Nagell*, *Luyben* en *Romme* verklaren, dat zij ten volle met de gevoelens van den heere *Schimmelpenninck* instemmen, dat zij alzoo van het woord afzien en dat zij zullen stemmen voor de wet.

De heer *Junius van Hemert* zegt, dat hoezeer hij steeds voor de oorlogs-credieten gestemd heeft en ook heden stemmen zal, ook hij steeds den algemeenen en ernstigen wensch gedeeld heeft, dat onze geschillen met Belgie mogten worden vereffend. Hij heeft zich echter tevens onthouden om over het tijdstip en de middelen waarop zulks kon plaats hebben, eenige denkbeelden te ontwikkelen, of wenschen te uiten, daar immers bij de grondwet het beleid onzer buitenlandsche betrekkingen aan den koning is overgelaten. Trouwens, hem ontbreekt de volledige kennis van den staatkundigen toestand van Europa, en is hij ook niet ingewijd in de inwendige gesteldheid der kabinetten, om te kunnen beoordeelen, wat voor de welbegrepen belangen des lands wenschelijk was. De zelfde beschroomdheid houdt hem thans terug om over den stap, waartoe de regering thans is overgegaan, uit te weiden. Den tijd wil hij hieromtrent niet vooruitloopen. Reeds is een voordeel daarvan kennelijk; het is de bevestiging van het vertrouwen op de regering; welke dan ook de uitslag van dien stap zij, daaruit blijkt overtuigend, dat de regering zich van niets onthoudt, wat slechts redelijkerwijze van haar kan worden gevorderd, om tot eene beeindiging der geschillen met Belgie te komen. Geen verwijt van onwil of laauwheid, is er alzoo voortaan meer op ons kabinet te werpen. Al hetgeen men kan wenschen, al hetgeen men met billijkheid kan verwachten, is gedaan. Mogten de aangewende pogingen onverhoopt niet de gewenschte uitkomst opleveren, dan zal dit geheel onafhankelijk van den stellig uitgedrukten wil der regering zijn. Alle voorwendsel, dat onze regering ongezind zou zijn om eene schikking te treffen, zal van zelve wegvallen. Wat het aanhangige ontwerp betreft, de kosten van oorlog, welke daarin werden uitgetrokken, hebben geenszins ten doel den oorlog te beginnen of voort te zetten, en over het raadzame of onraadzame daarvan valt alzoo niet te oordeelen. Het betreft hier alleen de vraag van toe te stane gelden, welke eene wijze en voorzigtige staatkunde gebiedt tot de verdediging des lands aan te wenden. Daarvoor zorg te dragen is een pligt, welke op de regering rust. Vraagt men nu of die kosten voor dat oogmerk worden gevorderd, dan mag men dit als buiten allen twijfel stellen. Men lette slechts op de 43 ½ millioen franken, welke in Belgie voor het depart. van oorlog zijn toegestaan. Men denke slechts, dat in het verbod van aanval, na de verkregene ondervinding wat traktaten beteekenen, voor ons geen genoegzame waarborg bestaat, en men zal de gedane aanvrage niet voor overdreven houden. Te eerder kan men de gedane aanvrage toestemmen, omdat zij zelfs minder bedraagt dan in het vorige jaar. Eindelijk is het ontwerp aannemelijk, omdat het aan de regering de middelen verschaft tot het bewaren eener waardige en eerbiedwekkende houding, welke op de door de regering in het werk gestelde pogingen, tot beslechting van het belgische vraagstuk, van zoo een grooten en gewigtigen invloed zullen kunnen zijn.

De heer *van Alphen* zegt, bij de op het einde des vorigen jaars gehoudene beraadslagingen over de begrootingswetten, zijne bedenkingen te hebben doen kennen over den staat van overspanning, waarin wij ons bevinden. Daar de kamer de begrooting heeft aangenomen, heeft zij als het ware de zaak bij voorraad beslist. De eene helft der legermagt is immers besoldigd geworden, en de wederhelft heeft daarop gelijke aanspraak. Dit moet niet aan de regering geweten worden, maar aan de kamer, die dit punt heeft uitgemaakt. Deze drukkende staat van zaken kan hem echter niet aangehouden worden; de toestand van de finantien des lands verachtert daardoor jaarlijks. Intusschen is hij door de regering thans op een ander standpunt geplaatst. Hij is in staat, haar te toonen, dat zij het vertrouwen verdient. En wanneer hij dan denkt, dat het de natie nooit aan ijver ontbroken heeft, om al dat gene bij te brengen, wat slechts strekken kan, om de eer en waardigheid te handhaven, dan acht hij zich geregtigd, het voorgedragen wets-ontwerp aan te nemen; zullende de natie voorzeker eens dankbaar erkennen, dat deze opofferingen, zoowel als de vroegere van denzelfden aard, tot haar behoud zijn gedaan. In de tegenwoordige omstandigheden geloeft hij, dat het in acht nemen van bezadigheid pligt is.

De heer *van Hoorn van Burgh* meent, dat op den vertegenwoordiger des lands de pligt rust, om de pogingen der regering te ondersteunen, wanneer zij doel hebben om de eer en onafhankelijkheid der natie te behouden. Wanneer men dan overtuigd is, dat door de regering bereids krachtige pogingen zijn aangewend, om tot dat doel te geraken, dan gelooft hij, dat het meer dan ooit zake is, de regering in staat te stellen, aan de in het werk gestelde pogingen den meest mogelijken klem bij te zetten, opdat de vrede met eere kan worden verworven en het volks-geluk worde bevestigd. Willen wij dat oogmerk bevorderen, dan moeten wij zorg dragen, dat onze grenzen voor elke onvoorziene omstandigheid gedekt zijn; dan moeten wij niet, uit eene overdrevene bezorgdheid voor den staat van 's lands finantien, te weinig strijdbare mannen in gereedheid hebben; en dan moeten wij, de geschiedrollen openslaande, gedachtig zijn, dat wij steeds op onze hoede behooren te wezen. Niets zal hem intusschen aangenamer zijn, dan dat de eenstemmigheid, welke hij hoopt, dat de kamer op heden zal betoonen, vollen nadruk aan de welberaden onderhandelingen zal geven, waardoor, naar men met grond mag verwachten, het pleit zal worden beslecht, dat reeds al te lang heeft voortgeduurd.

Z. Exc. de Minister van Finantien, het woord bekomen hebbende, zegt dat het hem is voorgekomen, dat er op dit oogenblik over het aanhangige ontwerp van wet, geen verschil van gevoelen bestaat, en men het over deszelfs aanneemlijkheid, in de tegenwoordige omstandigheden, eens schijnt te zijn. Hetzelve te verdedigen, acht hij dus onnoodig. Maar verpligt rekent hij zich de kamer het standpunt aan te wijzen, waarop wij heden staan. Dat standpunt is sedert 1831, steeds een het hetzelfde gebleven. Altijd heeft de Regering het sluiten eener billijke eindschikking ten oogmerk gehad. Ten duidelijke bewijze hiervan kan strekken het ontwerp, het welk zij den 20 Junij 1832 aan de Londensche conferentie ter overweging heeft aangeboden, en dat zich gedrukt in ieders handen bevindt. Dat ontwerp bevatte eenige voor ons voordeeliger schikkingen, dan die welke ons waren voorgesteld; het leverde minder bronnen van mogelijk volgend verschil op. Naar hij gelooft, was het geoorloofd en pligtmatig dat men niet dadelijk tot het gevraagde toetrad; en dat men vooraf beproefde onze regten, onze belangen beter te doen gelden. Z. Exc. acht het pligtmatig deze daadzaak der vroegere onderhandelingen op dit oogenblik in het geheugen terug te brengen. Daaruit blijkt toch ten overvloede, dat onze Regering, noch toen, noch immer, het verwijt verdiend heeft, dat zij het sluiten van een eindverdrag zou hebben tegengehouden. Dat vooroordeel moet volstrekt worden tegengesproken. Nimmer heeft er eenige wrijving of worsteling, nimmer eenigen strijd van belangen tusschen de dynastie en het volk plaats gehad. Die belangen waren steeds een en dezelfde, en zijn het ten huidigen dage nog. Slechts omtrent het aanwenden der middelen, om het gemeenschappelijk belang te bevorderen, kan eenig verschil van gevoelen bestaan hebben. Zoodanig verschil is bij alle onderhandelingen mogelijk. Doch om alle verkeerde meeningen tegen te gaan, acht de Minister zich verpligt, dit weinige omtrent het standpunt van het oogenblik aan te voeren.

In afwachting echter, aldus gaat de Minister voort, welke gevolgen de door de Regering laatstelijk gedane stap hebben zal, zal men moeten toestemmen, dat het van belang is, dat wij onze stelling op eene eerbiedwaardige wijze handhaven.

De noodzakelijkheid hiervan zal spoedig blijken, wanneer men slechts indachtig is, dat Belgie nog steeds een leger van 110,000 man op de been houdt; dat het zelfs een buitengewoon budget van 43½ millioen voor Oorlog heeft [illegible]; dat men voor een ellendig geschil over houthakken, dadelijk gereed was de wapenen op te vatten; en dat het bekend is, welk verband er bestaat tusschen zekere woelingen in de Rhijnprovincien en Belgie. Het is dus dringend noodzakelijk, dat men aan die zijde onzer nabuurschap de noodige voorzorgen neme, en zoo wel aan dien kant, als aan elken anderen, steeds waakzaam blijve. Wanneer eenmaal de geschillen mogten zijn geeindigd, dan zullen die gevaren naar men vertrouwt, verminderen. Overigens verheugt Z. Exc. zich, dat de dezer dagen door den minister van buitenlandsche zaken gedane staatkundige mededeeling, bereids dat gunstig gevolg heeft gehad, dat daardoor de eenstemmigheid is bevestigd.

De beraadslagingen gesloten en het ontwerp in hoofdelijk omvrage gebragt zijnde, is hetzelve *aangenomen* met *eenparigheid* van stemmen (Er waren 53 leden aanwezig.)

De beraadslagingen werden daarna geopend over het ontwerp tot voorziening in de volle rentebetaling der nationale schuld over den jare 1838.

De heeren *Cats* en *Romme* verklaren, dat zij steeds de voorziening in de volle rentebetaling [illegible] in de Nederlandsche schuld hebben [illegible] noodzakelijkheid hebben kunnen inzien, om die betaling voor Belgie te bewerkstelligen, en dat hoe hooger het bedrag werd, des te minder waarschijnlijkheid er bestond, dat Belgie aan zijne verpligtingen te dezen zou voldoen. Doch aangezien nu reeds zeven jaren lang die betaling heeft plaats gehad, achten zij het ongeraden, die betaling thans te schorsen op een oogenblik, dat er alle uitzigt bestaat, dat wij voor het vervolg van dezen drukkenden omslag zullen worden ontheven; dat de noodlottige, onzekere toestand zal ophouden; en dat het tijdstip zal naderen, dat wij ons weder met onze inwendige aangelegenheden zullen kunnen bezig houden, welke toch in de laatste jaren zoo zeer hebben geleden.

De heer *Tromp* is van een tegenovergesteld begrip. De verpligting tot betaling dezer renten, is door Belgie; door de aanneming der 24 artikelen, erkend. Die verpligting heeft, sedert de sluiting van dat verdrag, voor dat rijk bestaan. En hij kan alzoo geene reden zien, waarom juist zij, die de betaling voor Belgie steeds op dien grond hebben afgekeurd, thans van gevoelen zouden veranderen. Hij verheugt zich intusschen zeer, dat er alle hoop bestaat, dat dit bezwaar slechts nog kortstondig op de Natie zal rusten.

Geene sprekers meer ingeschreven zijnde en Z. Exc. de minister van financien er van afziende, om over deze wet het woord te voeren, werd dezelve in omvraag gebragt en aangenomen met eene meerderheid van 49 tegen 4 stemmen.

Tegen hebbende gestemd de heeren: *Luyben*, *Tromp*, *van Reenen* en *Systema*.

De vergadering is daarna tot aanstaanden maandag gescheiden.

— Naar men nader verzekert zou het ontwerp betrekkelijk de spoorwegen enz. wel degelijk nog in de tegenwoordige zitting der kamer worden behandeld. De antwoorden der regering op de tegen dat ontwerp in de afdeelingen der kamer gemaakte bedenkingen worden eerstdaags te gemoet gezien.

— De *Avondbode* geeft heden het volgend berigt omtrent 's Konings toetreding tot de 24 artikelen:

„Wij zijn van goederhand onderrigt, dat Z. M. de Koning Hoogstdeszelfs gezant te Londen, Jhr. *S. Dedel*, gemagtigd heeft tot het teekenen der 24 artikelen. Men verzekert vrij stellig, dat Z. M. daartoe bijzonder is overgegaan op de vriendschappelijke en minnelijke vertogen van de gezanten van Engeland en Frankrijk die te 's Gravenhage resideren, en welke gezanten sedert die gewigtige gebeurtenissen, over dit onderwerp dagelijksche conferentien met onzen minister van buitenlandsche zaken, baron *Verstolk van Zoelen* houden."

— Met leedwezen verneemt men uit 's Hage, dat gisteren aldaar overleden is de HWGeb. Heer *Hendrik* Baron *Fagel*, voormalig Nederlandsch gezant bij het hof van Groot-Brittannie, die in 1824 op zijn verzoek eervol uit die betrekking ontslagen en door den heer *Falck* vervangen werd. De overledene was de oudste der drie broeders van dien naam (*Hendrik*, *Robert* en *Jacobus*). De baron *Robert Fagel* is de eenige nog in leven zijnde der drie broeders, aan wien de betrekking van gezant bij het fransche hof is opgedragen en die de betrekking van opperstalmeester bij Z. M. bekleedt, de baron *Jacobus Fagel* is in April 1835 te Geneve overleden. De thans overleden baron *Hendrik* bevond zich gisteren morgen bij den Pruissischen ambassadeur, alwaar hij door eene beroerte werd overvallen, die een einde aan zijn nuttig leven maakte.

— In de hier te lande tot den 7den Februarij ontvangen Surinaamsche couranten wordt het treurig berigt gevonden van het overlijden van Z. Exc. den heer generaal-majoor *A. de Veer*, oud-gouverneur der kolonie Suriname, in den ouderdom van 73 jaren.

— De veroordeelde *A. H. Holms* heeft zich in cassatie voorzien van het tegen hem geprononceerd. —

— De Javasche couranten van af 15 September tot en met 4 October ll. behelzen nog het volgende: Behalve de in Augustus ll. plaats gehad hebbende bevordering van den toenmaligen luitenant kolonel *de Stuers*, tot kolonel, ter zake van zijn gedrag en van zijne handelingen bij en na de standing op de klip Lucipara, van Zijner Majesteit stoomschip *Willem I*, zijn bij besluit van Zijne Excellentie den gouverneur-generaal, van den 22sten September te dezer zake nog de volgende bevorderingen geschied, al:

tot majoor bij het op te rigten korps mariniers, de kapitein bij dat korps (luitenant der eerste klasse bij de koloniale marine), *F. N. Müller*, kommanderende Zr. Ms. brik *Nautilus*, ter belooning van den door hem aan den dag gelegde buitengewonen ijver en beleid, bij deszelfs gelukkig geslaagde pogingen, ter redding van schipbreukelingen van het gemelde stoomschip; tot kapitein bij het gemelde korps, de eerste luitenant bij hetzelve *J. C. G. Vieweg*; en tot eersten luitenant bij hetzelve, de tweede luitenant *A. Motta*; beiden mede ter belooning hunner goede diensten, tot redding der schipbreukelingen bewezen, als officieren van Zr. Ms. *Nautilus*; brik tot eersten luitenant der infanterie, de tweede luitenant van het algemeen depôt *F. C. S. Rauws*; tot tweeden luitenant bij het op te rigten korps mariniers, de opperstuurman *J. A. Müller*; tot opperstuurman, bij de koloniale marine, de 2de stuurman *H. Rasch*. Deze drie laatsten, ter belooning voor het door hen bij en na het stranden van het stoomschip, gehouden gedrag. Bij datzelfde besluit wordt voorts aan den gepensioneerden ambtenaar *A. F. van Spreeuwenburg*, zich als passagier aan boord van het stoomschip bevonden hebbende, de tevredenheid van het gouvernement betuigd over zijn loffelijk gedrag en bewezen diensten bij en na de schipbreuk.

— Door Z. Exc. den gouverneur-generaal van Neêrlands Indie zijn almede, bij besluit van 4 October ll., de luitenant-kolonel *A. V. Michiels*, tot kolonel, en de kapitein der genie *P. P. C. O. Ondaatje*, tot majoor bevorderd, tot belooning van deszelver buitengewone goede diensten bij de overwinning van Bonjol op Sumatra.

— Op den 17den is de bliksem geslagen in de Apostelkerk te Keulen, en wel op dezelfde plaats, waar deselve voor 17 jaren op St. Josephdag, namelijk twee dagen later, twee menschen doodde. De schade is evenwel thans niet groot geweest.

De belgische vertegenwoordigers hebben in hunne beide jongste sittingen over eene wet op het zout beraadslaagd; deze wet ontmoest veel tegenstand bij de leden.

De afdeelingen van gezegde kamer hebben het onderzoek over de voorgedragene leening van 180 millioenen fr. bijna ten einde gebragt.

— Uit Antwerpen wordt geschreven, dat er een begin is gemaakt met de slechting van het fort Lacroix. Het getal der arbeiders aan den nieuwen dyk in den Lilloschen polder beloopt thans reeds à 1100.

— De belgische bladen behelzen thans een gedeelte der acte van beschuldiging tegen den verantwoordelijken uitgever van de *Lijnx*, *van der Plas*, en twee drukkers *J. B. Koesela* en *N. J. Gregoir* gerigt, beide geboren en wonende te Brussel. Daarin wordt gezegd dat men op de artikels van den *Lijnx Turpitudes* geheeten, weinig acht geslagen had tot dat de uitgever deselve tot een bundel had vereenigd, met eene voorrede verrijkt, waarin de hoofden des bestuurs bepaald beschuldigd werden van aan het land eene som van ruim 15 millioen te hebben ontstolen, en deze exemplaren naar buitenslands verzonden had, waardoor Belgie in andere landen zou te boek gesteld worden als een land van roof en plundering, toen had men niet langer kunnen stilzwijgen en de regterlijke vervolging bevolen. In het bureau van den *Lijnx* had men een brief van de hand van *van der Plas* aan den boekhandelaar *Vervloet* te 's Hage gevonden, waarin hij hem de toezending van 500 exemplaren aankondigt, om die in Holland te verspreiden. Uit dien brief bleek genoegzaam, dat *van der Plas* de steller der stukken niet kon geweest zijn; wie de eigenlijke schrijvers zijn geweest schijnt men nog niet te weten. Alleen scheen het dat zekere *Rebonx* een fransman er de hand in zou gehad hebben.

— Ter Antwerpsche beurs van gisteren (23 Maart) waren genoteerd: Belg. 101⅝; O. Met. 106½; Sp. Ardoin 18⅝; Diff. 6; Napr. renten 93¾; Rom. L. 100⅝; Certif. te Antw. 100; Braz. 78. — Wissels op Amst. en Rott. ⅛ pCt. pap. verlies.

Ofschoon men zeer breedvoerige berigten uit Lissabon tot den 14den Maart heeft, is daaruit de ware aard der in die hoofdstad plaats gehad hebbende oproerige tooneelen moeijelijk op te maken. De revolutionnaire clubs schijnen de aanstokers daarvan geweest te zijn. Bij eene wapenschouwing der nationale garde van Lissabon, die den 4den heeft plaats gehad, heeft de burgerlijke gouverneur *Soares Caldeira*, aan die gewapende burgers een verzoekschrift aan de koningin willen laten onderteekenen, tot strekking hebbende om haar aan te manen van toch geene andere ministers te benoemen, dan die aan de beginselen der roemrijke omwenteling van den 9den September getrouw waren; hetgeen zoo veel wilde zeggen, als dat de koningin hare raadsleden niet onder de voorstanders der grondwet van dom *Pedro* magt kiezen. Slechts een deel der nationale gardes, en daaronder vooral het bataillon, dat onder het bevel van den kommandant van het tuighuis, zekere *França*, stond, toonde zich geneigd, om tot dezen stap over te gaan. Er ontstond eene soort van splitsing tusschen de te Lissabon aanwezige gewapende magt, waarbij echter de troepen van het staande leger meerendeels de zijde der koningin hielden. Deze laatste bleef, terwijl de partijen gewapend tegenover elkander stonden, standvastig, en wel verre van aan de eischen der revolutionnairen toe te geven, ontzettede zij zoowel *Soares Caldeira* als *França* van hunne posten. De revolutionnairen werden daardoor nog meer verbitterd. Eenige met hen aangeknoopte onderhandelingen leidden tot geene bepaalde uitkomst. Eindelijk steeg de overmoed der revolutionnairen zoo hoog, dat door hunne aanvoerders tot de ontzetting der koningin van hare waardigheid besloten, en een regentschap benoemd werd, waartoe ook *Soares Caldeira* en *Franca* behoorden. Nu liet de koningin, die door de cortes geringsteund werd, den 13den de afdeelingen, die in de nabijheid van het tuighuis post hadden gevat, door de troepen onder den baron *de Bomfim* aantasten, en na een gevecht werden de revolutionnairen, die toen het eerst vuur aankwam, weinig moed aan den dag legden, geheel uiteengedreven. Men rekent, dat op genoemden dag in de straten der hoofdstad 35 dooden en 90 gekwetsten zijn gevallen. Natuurlijk heerschte den 14den te Lissabon nog veel verwarring. Een deel der ministers had toen hunne posten nedergelegd, doch de burggraaf *Sa da Bandeira* handhaafde zich in het bewind. Naar het schijnt, had de koningin des noods op de ondersteuning zoo wel der Fransche, als der Engelsche zeemagt op den Tag kunnen rekenen.

Letterkundige en Wetenschappelijke Nieuwstijdingen.

DUITSCHLAND. — Het dezer dagen verschenen Programma der voorlezingen aan de hoogeschool te *Berlijn* voor het aanstaande zomer halfjaar, wordt voorafgegaan door eene zeer gepaste voorrede, omtrent thans de van onderscheidene zijden verlangde onbepaalde toepassing der Socratische leerwijs. Het getal der voorlezingen in dit halfjaar is op 310 bepaald, waarvan 27 en de theologische faculteit, 41 in de regtsgeleerde, 97 in de geneeskundige en 145 in de philosophie; dat der gezamenlijke leeraars bedraagt 11 in de theologie, 14 in de regtsgeleerdheid, 41 in de medicijnen, 68 in de wijsgeerige wetenschappen, te zamen 134, zijnde 16 minder dan voor eenige jaren, toen het getal tot 150 was gestegen. — Ook het programma der Göttinger hoogeschool is openbaar gemaakt. In vele gewigtige vakken zullen gedurende het aanstaande zomerhalfjaar geene voorlezingen gehouden, of daarin door privaatleeraars voorzien worden. Onder zulke omstandigheden is het te vreezen, dat een aanzienlijk getal studenten de hoogeschool zal verlaten. De koning zelf schijnt niet gunstig gestemd voor de hoogeschool, waarvan ten bewijs wordt bijgebragt, dat dezelve eene som van 2000 Thlr. voor buitengewone aankoopen in de bibliotheek, in het verleden jaar toegestaan, doch door een toeval nog ongebruikt gebleven, thans geschrapt had. — De door zijne reizen en geschriften namelijk zijne *Codicis Gregoriani et Hermogeniani Fragmenta* en *Codex Theodosianus* bekende DR. G. HÄNEL is dezer dagen tot gewoon hoogleeraar in de regtsgeleerdheid aan de hoogeschool van *Leipzig* benoemd. — Op het verzoek van de dochters van SCHILLER heeft de koning van *Beijeren* een besluit genomen tegen den nadruk van des dichters werken in zijne staten, en zulks als een erkentenisblijk van de zeldzame verdiensten en den hoogen roem, die SCHILLER zich door zijne schriften, ten aanzien der duitsche letterkunde en der geestbeschaving verworven heeft. Aan zijne erfgenaam is daarbij een uitsluitend privilegium voor den tijd van twintig jaren toegekend.

ENGELAND. — In de zitting der koninklijke Maatschappij te *Londen* van den 8sten dezer, werd door den heer J. C. BOWRING eene verhandeling gelezen *over eene nieuwe wijze voor de bepaling van de lengte, door middel der volstrekte hoogte van de maan*. Een dergelijk middel als door den steller der verhandeling voor de bepaling der lengte hier wordt aanbevolen, werd reeds verscheidene jaren geleden, door de heeren PINGRÉ en LEMMONIER voorgeslagen, en de voornaamste hinderpaal, toenmaals de aanneming hunner lengtebepaling in den weg staande, was gelegen in het verkrijgen van de juiste bepaling der declinatie van de maan, herleid naar het plan van waarneming. De heer BOWRING vermeent, dit bezwaar te hebben opgeruimd, door twee meridianen te vooronderstellen, door middel van welke de hoogten moeten berekend worden; het eenige nog overblijvend bewaar is de naauwkeurige bepaling van de breedte, welke echter evenmin op het land als ter zee veel moeite in heeft. Bij de verhandeling waren voorbeelden voor de uitvoering gevoegd, door welke aangetoond wordt, dat wanneer de breedte van eene plaats verkregen is, de lengte alleen door middel van de waarneming der maanshoogte, binnen weinige minuten zal verkregen worden. — Naar een dagblad van *Bath* dezer dagen meldde, heeft men in eenen mijngang van *Twerton* het volkomen welbewaard gebleven geraamte van een voorwereldelijk dier ontdekt, tot het renzengeslacht der *icthyosaurussen* behoorende. — Te *Londen* is door zekeren heer SCHLOSZ een miniatuur-Almanak voor 1838 uitgegeven, die zoowel voor eene letterkundige zeldzaamheid mag gelden, als onovertrefbaar in fraaiheid van uitvoering geroemd mag worden. De geheele Almanak heeft de grootte van den nagel eenes duims, en is met zesstaalplaten versierd, welker verwonderlijke schoonheid men slechts door een vergrootglas naar eisch kan waardeeren. Het zoude naauwelijks te begrijpen zijn, hoe menschelijke oogen, handen en instrumenten zulk een pronkstukje hebben kunnen vervaardigen.

FRANKRIJK. — De Akademie der opschriften en fraaije letteren heeft den heer DAUNOU tot haren vasten secretaris benoemd, welke betrekking door den dood des heeren DE SACY was komen open te vallen. — Door den heer DUMAS zijn dezer dagen aan het collegie der *Sorbonne* lessen gehouden over het bewaren van het ijzer door middel van het galvanismus. Al de tot heden bekende middelen om het ijzer tegen den roest te bewaren, werden door hem aangehaald, maar geen derzelve mogt bij het gezegd door den heer SOREL uitgedacht middel halen. — De historieschilder BOISFREMONT, is dezer dagen te *Parijs* in den ouderdom van 68 jaren overleden. — De Maatschappij voor de geschiedenis van *Frankrijk*, welke onlangs eene vertaling gaf van GREGORIUS VAN TOURS, heeft thans eene nieuwe uitgaven geleverd van *de overwinning van Konstantinopel* in 1204 door VILLE HARDOUIN, zijnde een der oudste geschiedkundige verhalen in het fransch geschreven; deze uitgave is met aanmerkingen toegelicht door het lid van het instituut den heer P. PARIS. — In het bosch van *Suchemont*, in de nabijheid van *Valenciennes*, heeft men dezer dagen, bij het doen van peilingen naar kolenaders, onverhoeds eene Artesiaansche wel van heet mineraal zwavelwater, van eene temperatuur van 25° graden ontdekt. Men denkt dat deze wel tot hetzelfde mineraalwater behoort als dat der bronnen te *Fontaine de Bouillon*, *St. Amand* enz. Bij deze gelegenheid wordt tevens als eene merkwaardigheid opgemerkt, dat men tot nog toe geen Artesiaansche wellen op den regter-oever der *Schelde* had kunnen bekomen, terwijl zij gemakkelijk op den linker-oever gevonden worden.

NEDERLAND. — Aanstaanden maandag den 26sten dezer, zal de rectorale waardigheid aan de hoogeschool te *Utrecht*, door den hoogleeraar in de bespiegelende wijsbegeerte en fraaije letteren L. G. VISSCHER met eene plegtige oratie aan deszelfs opvolger, den hoogleeraar in de natuurkundige wetenschappen E. VAN REES worden opgedragen. Tot secretaris van den Akademischen senaat is dezer dagen benoemd geworden de aftredende rector-magnificus L. G. VISSCHER.

Ter Amsterdamsche Beurs van gisteren (23 *Maart*) waren genoteerd: Ned. Werk. Schuld $2\frac{1}{2}$ pCt. $55\frac{3}{16}, \frac{5}{16}, \frac{1}{8}, \frac{3}{16}$; dito 5 pCt. $102\frac{1}{4}, \frac{1}{8}$; Kansbill. $25\frac{9}{16}, \frac{1}{2}, \frac{7}{16}, \frac{11}{16}, \frac{9}{16}$; Amort. Syndik. $4\frac{1}{2}$ pCt. $95\frac{1}{2}, \frac{3}{8}$; dit. $3\frac{1}{2}$ pCt. $79\frac{1}{2}, \frac{3}{8}$; Handelm. $185\frac{1}{4}$, 185; O. Indie 5 pCt. 100, $99\frac{7}{8}$; Ardoins 85 & $18\frac{3}{4}, \frac{5}{8}, \frac{11}{16}$; Columb. 21; Braz. $78\frac{1}{4}$.

Te BREDA bij BROESE EN COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers.